

Wandeltocht langs Knoalster orgels

„Wat mot dat hier met dat gebrom?”

■ **STADSKANAAL** - „Ik probeer een omljnd verhaal te vertellen. Als je peutert in de geschiedenis komt er een heleboel los.” Dat zegt A.K. Gorter, docent Muziekschool en orgelkenner uit Stadskanaal. Vanavond en morgen is hij de gids van een wandeltocht langs kerkorgels in Stadskanaal. „We bezoeken vijf orgels in het centrum. Meer kunnen we niet doen in een morgen.”

De wandeltocht wordt georganiseerd door de Algemene Muziekschool Zuid-Groningen en begint zaterdag om half tien bij de Kandelaar aan de Navolaan in Stadskanaal. Vanavond is er een causerie in de grote zaal van de muziekschool. Daar wordt met beeld en geluid ingegaan op de geschiedenis, de bouw en de literatuur over en voor het orgel. Gorter maakte al op jonge leeftijd kennis met kerkorgels en vorig jaar was hij veertig jaar organist van het orgel in de gereformeerde kerk in Stadskanaal. „In de loop der jaren vergroei je met een orgel. In 1954 speelde ik voor de eerste keer hier in de kerk. Twee jaren later begeleidde ik mijn eerste dienst. Dit orgel heeft een klank waar je en barok en andere stijlen redelijk tot goed op kunt vertolken.”

Diversiteit

De provincie Groningen staat bekend om zijn orgelbezit. Ook de gemeente Stadskanaal kan bogen op een diversiteit aan orgels uit verschillende tijden en

stijlen. In andere delen van het land worden vaker wandelroutes langs kerken georganiseerd. Gorter wil het nu in Stadskanaal proberen. „Elk orgel heeft een eigen verhaal en heeft vaak in meerdere kerken gestaan. Je kan er wel een boek over schrijven. De orgels waren vaak de sluitpost van de begroting. Menig kerkganger vroeg zich wel eens af wat ze met 'dat gebrom in de kerk' moesten.

Als voorbeeld noemt Gorter het orgel van de gereformeerde kerk aan de Poststraat. Dat

werd in 1920 in gebruik genomen. Daarvoor had de kerkelijke gemeente het tien jaar zonder gesteld. Oorspronkelijk kwam het uit Noordlaren waar het een eeuw eerder door een inwoner aan de kerk werd geschonken. De bouwer was N.A. Lohman. Hij had het ook in onderhoud. Via Groningen kwam het uiteindelijk in Stadskanaal terecht.

De gereformeerde kerk wordt morgen als laatste bezocht. Gorter hoopt op een redelijke belangstelling. Dan denkt hij

voorzichtig aan een vervolg. In Stadskanaal zijn nog een aantal orgels die een bezoekje waard zijn. „Het realiseren van een orgel was vaak een gemeenschappelijke inspanning. Er waren verschrikkelijk hoge bedragen mee gemoeid. Soms heeft een kerk zeshonderd leden en kostte het orgel meer dan een ton. De kerk was vroeger vaak het centrum van de gemeenschap. Er zijn een hele hoop orgels in de wereld waar achteloos aan wordt voorbijgegaan.”